

23.9.2022

Kari Inberg, luottamusvaltuutettu, BF Oy:n asiantuntijat
Sari Kakkola, luottamusmies, BF Pro ry
Kari Komulainen, luottamusvaltuutettu, BF Oy:n esihenkilöt
Markku Lämsä, luottamusmies, BF JUKO-TEK ry
Nuppu Rouhiainen, puheenjohtaja, Business Finland Oy:n henkilöstöyhdistys ry

Työ- ja elinkeinoministeriölle

Viite: Lausuntopyyntö yhtiön tehtävien ja henkilöstön siirtoa koskevista säännöksistä Business Finland -lakiesitysluonnoksessa, VN/1868/2020

Yhteenveto

Tämä on Innovaatorahoituskeskus Business Finlandin ja Business Finland Oy:n henkilöstöjärjestöjen, luottamusmiesten ja luottamusvaltuutettujen yhteinen lausunto.

Asiakkaiden tarpeisiin vastaavien palveluiden sujuva tuottaminen on Business Finlandin henkilöstön tärkein tavoite. Tässä onnistuminen resurssitehokkaasti vaatii, että henkilöstön kaikkea osaamista ja kertynyttä kokemusta käytetään täysimääräisesti. Siksi henkilösiirrot tulee toteuttaa liikkeenluovutuksen menettelyin purkamatta nykyisiä toimenkuvia.

Lakiluonnoksessa nyt ensimmäistä kertaa mainitun ”TKI-palvelupolun” perustaminen ja kahden rahoittajan mallin säilyttäminen ei suinkaan vakiinnuttaisi BF-kokonaisuutta yhdellä strategialla johdetuksi organisaatioksi, vaan palauttaisi Business Finlandin rakenteen lähemmäksi organisaatiouudistusta edeltävää tilaa. Siksi kahden rahoittajan mallista on luovuttava.

Yhteishankkeiden yleiseen neuvontaan ja projektikohtaiseen rahoitusneuvontaan liittyvät tehtävät eivät ole peräkkäisiä, vaan rinnakkaisia palveluita yrityksille ja tutkimusorganisaatioille. Siksi niiden jako kahdelle BF-organisaatiolle on ei ole perusteltua.

Asiakaspalvelu saadaan vakiinnutettua kun toimenkuvia ei määritellä uudestaan, vaan siirrot virastoon toteutetaan liikkeenluovutuksena

Mielekkäät työtehtävät, mahdollisuus käyttää päivittäin omaa osaamistaan sekä omia kiinnostuksia vastaavat kehitysmahdollisuudet ovat Business Finlandin työntekijöille kaikkein merkityksellisimpiä asioita. Tämä on tullut selkeästi esille sisäisissä henkilöstökyselyissä. Tehtävien sujuva organisointi, hyvä johtaminen sekä työn vaatavuutta vastaava palkkaus ovat edellytyksiä sille, että nämä asiat toteutuvat. Henkilöstöyhdistykset ja luottamushenkilöt ovatkin tyytyväisiä, että Business Finlandin ja työ- ja elinkeinoministeriön välisessä tulossopimuksessa yhdeksi tavoitteeksi on asetettu henkilöstön työhyvinvoinnin ja johtamisen paraneminen entisestään. Yhtiön tehtävien ja henkilöstön siirrot virastoon ovat paitsi siirtyvän, myös virastossa jo työskentelevän sekä yhtiöön jäävän henkilöstön osalta suuri muutos. Henkilöstön osaamista hyödyntäen suunniteltu ja toteutettu muutos luo

23.9.2022

edellytykset saada aikaan sujuvasti käytännössä toimivat palvelut, jolloin muutos lisää samanaikaisesti sekä asiakas- että työntekijätyytyväisyyttä.

Organisaatio- ja henkilöstövaikutuksia koskevassa kohdassa 4.2.2 todetaan, että tehtävä- ja henkilösiirtoja ei voitaisi toteuttaa liikkeenluovutuksella, koska yhtiöstä luovutettavat tehtävät eivät pysyisi luovutuksen jälkeen samoina tai samankaltaisina. Lakimuutos ei kuitenkaan muuttaisi BF:n tuottamia palveluita (kohta 4.2.3) eikä lisäisi tai muokkaisi BF-kokonaisuudelle jo annettuja tehtäviä, vaan koskisi yksinomaan jo annettujen tehtävien jakoa rahoituskeskuksen ja yhtiön kesken. Näin ollen yhtiöstä on oltava mahdollista siirtää tehtäviä virastoon ilman että siirtyvän henkilön toimenkuvaa muokataan, ellei toimenkuvan muutos palvele töiden sujuvaa organisointia sekä henkilön mahdollisuutta osaamisensa käyttöön ja kehittämiseen. Business Finland Oy:n henkilöstön työ sopimuksissa toimenkuvat on niin väljästi määritelty, että nekään eivät estä liikkeenluovutuksen menettelyjen käyttöä.

Edellä mainituista syistä tehtävien siirto tulee toteuttaa siten, että sekä siirtyvien, yhtiöön jäävien ja virastossa jo työskentelevien henkilöiden toimenkuvia (rooleja) ei päädytä karsimaan nykyistä kapea-alaisemmiksi ja vähemmän osaamista vaativiksi. Toimenkuvien säilyttämistä puoltaa myös se, että Business Finlandin vuonna 2021 tehdyssä organisaatiouudistuksessa luotiin useita uusia tehtäviä ja toimenkuvia sekä uudistettiin asiakaspolku niin, että asiakaskontakteissa kyetään tarjoamaan BF:n palvelukokonaisuutta eikä yksittäisiä tuotteita. Asiakkaiden ja työntekijöiden kannalta toiminnan vakiinnuttamisen turvaa parhaiten se, että vältetään tehtävien laajamittainen uudelleenmäärittely, jonka perusteena vaikuttaisi olevan vain virastoon siirtyvien toimien määrän keinotekoinen minimointi.

Luonnoksessa on esitetty arvio, että yhtiöstä virastoon siirtyy 80 henkilöä. Arvion taustalla mahdollisesti olevia laskelmia ei sisälly lausuttavana olevaan aineistoon. Arviota ei saa käyttää lukkoon lyötynä ylä- eikä alarajana siirtyvän henkilöstön määrälle, vaan siirtyvät tehtävät ja niitä hoitamaan tarvittavien työntekijöiden lukumäärä syntyy yhteistoiminnasta säädettyjen menettelyjen tuloksena.

TKI-palvelupolun eriyttäminen kahden rahoittajan mallin keinotekoiseksi säilyttämiseksi palauttaisi rakenteen lähemmäksi organisaatiouudistusta edeltävää tilaa

Valtion tutkimus- ja kehittämisrahoitusta on poliittisesti sitouduttu kasvattamaan niin, että sen BKT-osuus nousee neljään prosenttiin vuoteen 2030 mennessä. Tässä onnistuminen edellyttää, että Business Finland -kokonaisuudessa sekä rahoituskeskuksella että BF-yhtiöllä on oltava riittävät henkilöresurssit kasvavan TKI-rahoitusvolyymien myötä lisääntyvien tehtävien hoitoon asiakaspolun kaikissa vaiheissa. Ja samasta syystä BF-lakimuutoksen myötä tehtävät uudelleenjärjestelyt on toteutettava siten, että karsitaan BF-kokonaisuuden sisällä olevat päällekkäisyydet ja hyödynnetään synergiat.

BF Oy on vuodesta 2019 tehnyt de minimis -rahoituspäätöksiä ja hoitanut projektien seurannan sekä maksatukset. BF Oy:llä ei kuitenkaan ole toimivaltaa rahoittamiensa hankkeiden projektimuutosten, asiakasmuutosten, BF-tarkastusten, takaisinperintöjen, oikaisuvaatimusten eikä muiden julkisen vallan käyttöä edellyttävien tehtävien hoitamiseen. Samoin Oy:n myöntämä rahoitus työllistää myös molempien organisaatioiden taloushallintoja myöntövaltuuksien ja määrärahojen lähes päivittäisten siirtojen vuoksi. BF Oy ei siis ole rahoittajana itsenäinen, vaan operatiivinen toiminta nojaa monelta osin rahoituskeskukseen. Järjestelystä on kertynyt yhtiön ja rahoituskeskuksen henkilöstölle vuodesta

23.9.2022

2019 alkaen runsaasti käytännön kokemusta, joka yksiselitteisesti osoittaa, että kahden rahoittajan malli tuottaa paljon päällekkäistä työtä ja asiakkaalle epäselvyyttä ja viiveitä. Yhden rahoittajan malli ratkaisisi nämä ongelmat tuottaen paremman asiakas- ja työntekijäkokemuksen sekä säästäen henkilöstön voimavaroja asiakkaalle hyödyllisiin toimiin.

Lakiluonnoksessa kahden rahoitusorganisaation mallin säilyttämistä perustellaan seuraavasti: *”Yhtiön tekemien de minimis -rahoituspäätösten etuna on ollut se, että yhtiössä on voitu nopeasti ja ketterästi organisoida poikkeusrahoituksen myöntäminen esimerkiksi koronavirustilanteessa yhtiön joustavasta rekrytointitoiminnasta johtuen. Toteuttamisvaihtoehdossa menetettäisiin joustavan rekrytoinnin mahdollisuus yhtiössä poikkeusrahoitusta koskevia tilanteita varten.”* Kuitenkin koronarahoituksen yhteydessä paitsi yhtiö, myös rahoituskeskus rekrytoi nopeasti määräaikaista työsuhteisia henkilöitä. Rahoituskeskuksella ja yhtiöllä on yhteinen keskitetysti johdettu ja yhtenäisin prosessein toimiva HR-toiminto, minkä vuoksi on vaikea nähdä miksi yhtiö rekrytoisi ketterästi mutta rahoituskeskus ei. Edellytämme että HE:n lopullisessa versiossa selvitetään tarkemmin yhtiön rekrytointimenettelyjen väitetyt edut virastoon nähden, kun eduilla perustellaan useiden lausunnonantajien kritisoiman kahden rahoittajan mallin jatkaminen.

Lakiluonnoksessa esiintyy uutena käsitteenä ”TKI-palvelupolku”, jota ei löydy aiemmista luonnoksista eikä nyt voimassa olevaa BF-lakia koskevassa hallituksen esityksessä HE 158/2017. ”TKI-palvelupolkuun” liittyviä rahoituspalveluja siirrettäisiin luonnoksen mukaan yhtiöstä rahoituskeskukseen. BF:llä ei tällä hetkellä ole erillistä TKI-palvelupolkua – emmekä toivo, että mitään sellaista tultaisiin perustamaan – vaan ainoastaan yksi asiakkaan tarpeisiin vastaava asiakaspolku sisältäen niin rahoitus- kuin asiantuntijapalvelut. TKI-palvelupolun eriyttäminen palauttaisi Business Finlandin rakenteen lähemmäksi organisaatiouudistusta edeltävää tilaa, jossa toiminta oli jaettu Tekesin ja Finpron kesken.

Mikäli TKI-palvelupolku -termillä viitataan TKI-toiminnan rahoitusta koskevan valtioneuvoston asetuksen 1444/2014 nojalla tarjottaviin rahoitustuotteisiin, ei tämäkään puoltaisi rahoituksen jakamista yhtiön ja viraston kesken: vuosina 2019-2022 käsitellyistä de minimis -hakemuksista 12 000 koski TKI-asetuksen puitteissa tarjottavia de minimis -rahoituspalveluja (ei sisällä koronarahoitusta), ja vain 1 000 liittyi yritysten yhteishankkeiden rahoituksesta annetun asetuksen 1132/2020 mukaisiin rahoituspalveluihin. Jos de minimis -rahoituspalveluita nyt tuottavien hieman yli 20 rahoitusasiantuntijan tehtävät jaettaisiin edellä mainittujen kappalemäärien suhteessa viraston ja yhtiön kesken, jäisi yhtiöön 2-3 henkilötyövuotta vastaava määrä de minimis -hakemusten käsittelytyötä. Tällainen järjestely olisi niin työntekijöiden, toiminnan tehokkuuden kuin asiakaspolun organisoinnin kannalta hyvin epätarkoituksenmukainen. Siksi toistamme edellisessä lausunnossamme perustellun kannan, että rahoituspalvelut on keskitettävä yksinomaan virastoon.

Yhteishankkeisiin liittyvien vastuiden jako kahdelle BF-organisaatiolle on ongelmallinen, koska asiakkaat edellyttävät tavoitteiden jäsentämistä ja rahoitusneuvontaa rinnakkain

Lakiluonnos kuvaa useiden osapuolten yhteishankkeisiin liittyvät palvelut peräkkäisten tapahtumien sarjana, jossa yhtiön ja rahoituskeskuksen toimenpiteet ovat ajallisesti erillisiä: *”Yhtiö voi antaa yhteishankkeiden osapuolille esimerkiksi erilaisia neuvontaan liittyviä palveluita ja avustaa tavoitteiden asettamisessa edellä kuvatulla tavalla. Kun yhteishankkeissa tavoite on jäsentynyt ja osapuolet selvillä,*

23.9.2022

rahoitusneuvonta siirtyy rahoituskeskukselle, jonka tehtävänä on vastata ekosysteemiin kuuluvan osapuolen rahoitettavasta hankkeesta.” Käytännössä yhteishankkeiden sparrauksessa jo varhaisessa vaiheessa yritykset ja tutkimusorganisaatiot haluavat hyvin yksityiskohtaista rahoitusneuvontaa ja palautetta, jota vain rahoituskeskus voi antaa. Siksi, toisin kuin lakiehdotuksessa todetaan, yhteishankkeen tavoitteen määrittäminen on osa rahoitusasian valmistelua. Sparrauksen ja hakemusten käsittelyn tulisi muodostaa asiakkaan näkökulmasta kokonaisuus, minkä estää vastuun jakaminen kahteen organisaatioon. Tämä on nykyisessä organisaatiomallissa ajoittain johtanut jopa asiakkaiden ristiriitaiseen neuvontaan Business Finlandin eri tahoilta.

Siksi rahoitushakujen ja hakukriteerien valmistelu, EU- ja pohjoismaisiin rahoitushakuihin liittyvä kansainvälinen yhteistyö, yhteishankkeiden sparraus, viestintä ja asiakasneuvonta, saapuneiden hakemusten käsittely ja rahoitettujen projektien seuranta toteutuisi yhdenmukaisimmin, laadukkaimmin ja tehokkaimmin yhdessä organisaatiossa. Tällöin kaikilla näihin tehtäviin osallistuvilla asiantuntijoilla olisi yhdenmukaiset vastuut ja oikeudet työskennellä asiakkaan kannalta parhaalla mahdollisella tavalla. Lakiluonnoksessa yhtiöllä olisi edelleen rooli yhteishankkeiden sparrauksessa ja yleisessä neuvonnassa myös rahoitusasioissa ja virastolla yksityiskohtaisen ja sisällöllisen neuvonnan tehtävä, joten vastuu yhteishankkeista läpi niiden elinkaaren jakautuisi edelleen kahdelle organisaatiolle. Lopputulemana epäselvyydet työnjaossa ja päällekkäinen työ edelleen jatkuisivat, ja toiminnan lainmukaisuutta olisi vaikea varmistaa.

Asiakkaat ovat osoittaneet kiinnostusta RRF-hakujen yhteydessä käytettävään innovaatioklusterirahoitukseen. Tämän instrumentin käytön jatkaminen ja laajentaminen lisää tarvetta tarjota rahoitukseen liittyvää neuvontaa yhteishankkeiden valmistelun alkuvaiheesta lähtien.

Myös muu Business Finlandin tutkimusrahoitus ja haut olisi selkeintä toteuttaa virastajohtoisesti yhtiön asiantuntijoiden laajaa osaamista hyödyntäen, mutta varmistaen että hauissa tehtävät projektien rahoitukseen liittyvät valinnat tehdään aina lain edellyttämällä tavalla virastossa. On kertynyt lukuisia esimerkkejä siitä, että asiakkaan sparraus ilman siihen sisältyvää yksityiskohtaista rahoituksen näkökulmaa ei tuota tavoiteltua asiakaskokemusta.

BUSINESS FINLAND

DOKUMENTIN TIEDOT / DOKUMENT INFORMATION / DOCUMENT DETAILS

Business Finland henkilöstöjärjestöjen lausunto BF-lakiluonnoksesta 09-2022
BFRK/2/17/2020
30043155

ALLEKIRJOITUKSET / UNDERSKRIFTER / SIGNATURES

Nuppu Rouhiainen

23.09.2022 06:25 UTC

Kari Komulainen

23.09.2022 06:28 UTC

Markku Lämsä

23.09.2022 06:40 UTC

Sari Kakkola

23.09.2022 07:18 UTC

Kari Inberg

23.09.2022 08:49 UTC